

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Першы прарэктар

УА «Беларускі дзяржаўны

ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

_____ Ю. П. Бондар

«___» _____ 2012 г.

Рэгістрацыйны № ВД-_____ /вуч.

**ТЭОРЫЯ І ГІСТОРЫЯ
КУЛЬТУРНА-АДПАЧЫНКАВАЙ ДЗЕЙНАСЦІ**

Вучэбная праграма

па спецыяльнасці 1-23 01 11 Бібліятэказнаўства і бібліяграфія

(па напрамках), напрамку спецыяльнасці 1-23 01 11-01

Бібліятэказнаўства і бібліяграфія (менеджмент),

спецыялізацыі 1-23 01 11-01 03

Культурна-адпачынкавая дзейнасць бібліятэк

Мінск
БДУКМ
2012

Складальнік

В. М. Бігеза, дацэнт кафедры менеджменту інфармацыйна-дакументнай сферы ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат філалагічных навук, дацэнт

Рэцэнзенты:

А. П. Карзанава, намеснік дырэктара дзяржаўнай установы «Цэнтралізаваная сістэма дзіцячых бібліятэк г. Мінска»;

В. І. Саітава, дацэнт кафедры тэорыі і гісторыі інфармацыйна-дакументных камунікацый, кандыдат педагагічных навук, дацэнт

Рэкамендавана да зацвярджэння:

кафедрай менеджменту інфармацыйна-дакументнай сферы ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 8 ад 22.03.2012 г.);

прэзідыумам навукова-метадычнага савета ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 5 ад 24.05.2012 г.)

Адказны за рэдакцыю *В. Б. Кудласевіч*
Адказны за выпуск *В. М. Бігеза*

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

У апошнія дзесяцігоддзі значна мяняюцца ўяўленні аб ролі культурна-адпачынкавай дзейнасці ў жыцці грамадства. Значэнне гэтай сферы дзейнасці разглядаецца ў кантэксце фарміравання і развіцця шматграннага патэнцыялу асобы, захаванні яе здароў'я. Расце патрэбнасць людзей у стасунках, у пошуках асабістай пазіцыі; прыкметамі часу становяцца аматарскія аб'яднанні, мэтавыя праекты і праграмы.

Адбыўся перагляд кіраўніцкіх тэхналогій у гэтай сферы, спосабаў, форм работы з рознымі аўдыторыямі. Сёння арыентацыя на спажыўца, фарміраванне і задавальненне яго патрэбнасцей у час правядзення культурна-адпачынкавых мерапрыемстваў становяцца прыярытэтам дзейнасці шэрагу ўстаноў культуры, у тым ліку і бібліятэк.

Дысцыпліна структуравана па раздзелах і тэмах, якія прадстаўляюць сабой адносна самастойныя адзінкі зместу навучання. Змест тэм абаяраецца ў пэўнай ступені на набытыя раней студэнтамі кампетэнцыі пры вывучэнні спецыяльных дысцыплін: «Бібліятэказнаўства», «Тэорыя інфармацыі і дакументалогіі», «Абслугоўванне карыстальнікаў бібліятэк». Яна звязана і з блокам сацыяльна-гуманітарных дысцыплін: «Культуралогія», «Сацыялогія», «Педагагіка», «Псіхалогія».

У сваю чаргу веды і ўменні, атрыманыя пры вывучэнні дадзенага курса з'яўляюцца асновай для засваення іншых дысцыплін бібліятэчна-бібліяграфічнага цыкла: «Інфармацыйныя рэсурсы», «Бібліятэчна-інфармацыйны менеджмент і маркетынг», дысцыплін спецыялізацый, звязаных з падрыхтоўкай бібліятэчных прадуктаў і паслуг і задавальненнем патрэбнасцей карыстальнікаў інфармацыі.

Мэтай вывучэння дысцыпліны «Тэорыя і гісторыя культурна-адпачынкавай дзейнасці» з'яўляецца засваенне студэнтамі сутнасці культурна-адпачынкавай дзейнасці, садзейнічанне фарміраванню прафесійных кампетэнцый будучых бібліятэкараў-бібліяграфістаў вышэйшай кваліфікацыі; развіццё і замацаванне акадэмічных і сацыяльна-асобасных кампетэнцый.

Мэтавая накіраванасць дысцыпліны абумоўлівае вырашэнне наступных *задач*:

– фарміраванне ў студэнтаў разумення важнасці ведаў адносна гістарычных перыядаў станаўлення і развіцця культурна-адпачынкавай дзейнасці ;

– засваенне тэрміналагічнай сістэмы, прынцыпаў, функцый, канцэпцый культурна-адпачынкавай дзейнасці;

– фарміраванне ў студэнтаў устойлівых ведаў адносна тэарэтычных асноў тэхналогіі культурна-адпачынкавай дзейнасці;

– авалоданне студэнтамі тэарэтычнымі ведамі па асновах індустрыі вольнага часу;

– азнаямленне студэнтаў з практыкай і вопытам дзейнасці культурна-адпачынкавых устаноў.

У выніку вывучэння дысцыпліны студэнт павінен *ведаць*:

– стан і тэндэнцыі развіцця культурна-адпачынкавай дзейнасці;

– інфраструктуру культурна-адпачынкавай дзейнасці;

– суб’екты культурна-адпачынкавай дзейнасці;

– каштоўнасныя арыентацыі ў стварэнні культурна-адпачынкавага асяроддзя;

– прыярытэтныя кірункі культурна-адпачынкавай дзейнасці;

– тэарэтычныя аспекты тэхналогіі культурна-адпачынкавай дзейнасці.

У выніку засваення гэтых ведаў студэнт павінен *умець*:

– выкарыстоўваць тэарэтычныя веда ў прафесійнай і навуковай дзейнасці;

– карыстацца сучаснымі формамі і метадамі культурна-адпачынкавай дзейнасці пры правядзенні разнастайных мерапрыемстваў;

– праводзіць параўнальны аналіз і ацэнку розных тэарэтычных канцэпцый у культурна-адпачынкавай дзейнасці з мэтай прымянення назапашаных ведаў у практычнай дзейнасці;

– выкарыстоўваць вопыт работы ўстаноў культуры ў галіне культурна-адпачынкавай дзейнасці;

– наладжваць псіхалагічны кантакт з удзельнікамі ў працэсе культурна-адпачынкавай дзейнасці;

– валодаць сучаснымі метадамі эфектыўнай культурна-адпачынкавай дзейнасці.

У ліку эфектыўных педагагічных метадык і тэхналогій, якія садзейнічаюць глыбокаму засваенню ведаў, набыццю вопыту самастойнага вырашэння вучэбных і даследчых задач, вылучаюцца: праблемнае навучанне, вучэбнае даследаванне, метады аналізу канкрэтных сітуацый, камунікатыўныя тэхналогіі,

заснавання на актыўных формах і метадах навучання (дыскусія, круглы стол, вучэбныя дэбаты і інш.).

Самастойная работа па курсе мае кіруемы і кантралюемы характар. Яна накіравана на засваенне студэнтамі тэарэтычных асноў культурна-адпачынкавай дзейнасці.

У адпаведнасці з вучэбным планам на вывучэнне дысцыпліны «Тэорыя і гісторыя культурна-адпачынкавай дзейнасці» ўсяго адведзена 114 гадзін, з якіх 62 гадзіны – аўдыторныя заняткі (30 гадзін – лекцыі, 16 гадзін – семінарскія заняткі, 16 гадзін – практычныя заняткі).

Рэкамендаваная выніковая форма кантролю ведаў – залік.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ПРЫКЛАДНЫ ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

Раздзелы і тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін			
	усяго	лекц.	сем.	практ.
Уводзіны	2	2		
Раздзел I. Гістарычныя аспекты станаўлення і развіцця культурна-адпачынкавай дзейнасці				
<i>Тэма 1.</i> Асноўныя этапы станаўлення культурна-адпачынкавай дзейнасці	6	2	4	
<i>Тэма 2.</i> Тэндэнцыі развіцця культурна-адпачынкавай дзейнасці савецкага і пост-савецкага перыядаў	4	4		
Раздзел II. Тэарэтычныя асновы культурна-адпачынкавай дзейнасці				
<i>Тэма 3.</i> Тэрмінасістэма ў галіне культурна-адпачынкавай дзейнасці	6	2	4	
<i>Тэма 4.</i> Сацыяльныя функцыі і прынцыпы культурна-адпачынкавай дзейнасці	6	4	2	
<i>Тэма 5.</i> Суб'екты культурна-адпачынкавай дзейнасці	12	4	2	6
<i>Тэма 6.</i> Сучасныя канцэпцыі арганізацыі вольнага часу	6	4		2
<i>Тэма 7.</i> Каштоўнасныя арыентацыі ў стварэнні культурна-адпачынкавага асяроддзя	6	2		4
<i>Тэма 8.</i> Тэарэтычныя аспекты тэхналогіі культурна-адпачынкавай дзейнасці	8	4	4	
<i>Тэма 9.</i> Тэндэнцыі развіцця індустрыі вольнага часу	6	2		4
Разам ...	62	30	16	16

ЗМЕСТ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Уводзіны

Прадмет, змест і задачы вучэбнай дысцыпліны «Гісторыя і тэорыя культурна-адпачынкавай дзейнасці». Яе месца ў сістэме прафесійнай падрыхтоўкі будучага спецыяліста. Тэарэтычная накіраванасць курса, яго ўзаемасувязь з цыклам агульнанавуковых і агульнапрафесійных дысцыплін. Веды і кампетэнцыі, якія набываюць студэнты ў працэсе вывучэння дысцыпліны. Асноўныя віды заняткаў, арганізацыя самастойнай работы. Формы кантролю. Забяспечанасць дысцыпліны вучэбна-метадычнай літаратурай. Дэфініцыя культурна-адпачынкавай дзейнасці як цэласнай з’явы, яе сутнасць.

Р а з д з е л I. Гістарычныя аспекты станаўлення і развіцця культурна-адпачынкавай дзейнасці

Тэма 1. Асноўныя этапы

станаўлення культурна-адпачынкавай дзейнасці

Вытокі станаўлення сацыяльна-культурнага ўкладу Расіі і Беларусі ў XV–XVIII стст. Першае ўпамінанне аб культурнай дзейнасці ў гістарычных хроніках. Адносіны да яе з боку ўлад і царквы. Формы адпачынкавых заняткаў прадстаўнікоў розных саслоўяў насельніцтва.

Асвета і ўзнікненне сацыяльна-культурных супольнасцей у XVIII ст. Адметнасці культурна-асветніцкай дзейнасці. З’яўленне спецыяльных пазашкольных устаноў. Дзейнасць клубаў як грамадскіх, асветніцкіх устаноў і цэнтраў адпачынку.

Змены ў сацыяльнай накіраванасці культурна-асветніцкай і адпачынкавай дзейнасці ў пачатку XX ст. Узнікненне і развіццё беларускіх асветніцкіх грамадскіх аб’яднанняў.

Тэма 2. Тэндэнцыі развіцця культурна-адпачынкавай дзейнасці савецкага і постсавецкага перыядаў

Дзейнасць дзяржаўных і грамадскіх арганізацый у адпаведнасці з ідэалагічнымі ўстаноўкамі ў галіне асветы, культуры, адпачынку працоўных у першыя гады Савецкай улады.

Дасягненні і негатыўныя працэсы ў сацыяльна-культурным развіцці краіны ў 20–30-я гг. Дзейнасць культурна-асветніцкіх,

сацыяльных устаноў у перадваенны час і ў гады Вялікай Айчыннай вайны.

Сацыяльна-культурная сітуацыя ў краіне ў першыя пасляваенныя гады. Узмацненне ўвагі да пытанняў гісторыі культурна-асветніцкай работы, тэарэтычнага асэнсавання актуальных праблем яе зместу, арганізацыі і метадыкі пасля выкрыцця культу асобы.

Глыбокая перабудова культурна-асветніцкай работы ў 70–80-я гг. Дэмакратызацыя сістэмы кіравання і дзейнасці, арыентацыя на сацыяльна-культурную дзейнасць, на пераасэнсаванне прынцыпаў і функцый культурна-асветніцкай работы. Формы работы з сям'ёй. Пашырэнне дыяпазону вывучэння запытаў і патрэбнасцей розных груп насельніцтва ў сферы вольнага часу.

Змены сацыякультурнай сітуацыі ў Беларусі пасля распаду СССР.

Р а з д з е л II. Тэарэтычныя асновы культурна-адпачынкавай дзейнасці

Тэма 3. Тэрмінасістэма ў галіне культурна-адпачынкавай дзейнасці

Тэрміны «культурна-асветніцкая работа», «культурна-масавая работа», «культурна-выхаваўчая работа» як відавныя паняцці (У. Я. Трыюдзін).

Перагляд навуковай і прафесійнай тэрміналогіі ў галіне культурна-асветніцкай работы ў 90-я гг. XX ст. З'яўленне ў навуковай літаратуры версій, дзе ў якасці ключавога сэнсаўтваральнага тэрміна быў «дасуг»: «педагогіка дасуга», «педагогіка вольнага часу» (М. А. Арыярскі, А. Ф. Валовік), «дасугавая дзейнасць», «культурна-дасугавая дзейнасць» (А. Д. Жаркоў, В. М. Чыжыкаў, М. Ф. Максюцін), «культуралогія дасуга» (Т. Р. Кісялёва, Ю. Д. Красільнікаў, Г. В. Галавіна) і інш.

Выкарыстанне прапанаваных практыкамі тэрмінаў «бібліятэчнае мерапрыемства», «культурна-дасугавая праграма», «культурна-асветніцкая дзейнасць», «педагогіка дасуга», «арганізацыя дасуга».

Спецыфічныя дэфініцыі дасуга.

Суадносіны паняццяў «дасуг» і «вольны час». Разнастайныя падыходы да іх разгляду.

Рознабаковыя трактоўкі навукоўцамі дэфініцыі паняцця «сацыяльна-культурная дзейнасць».

Тэма 4. Сацыяльныя функцыі і прынцыпы культурна-адпачынкавай дзейнасці

Паняццёвае вызначэнне тэрміна «функцыя». Класіфікацыя функцый і прысутнасць розных падыходаў да яе – сістэмнага, сітуацыйнага, дыферэнцаванага і інш.

Характарыстыка асноўных функцый культурна-адпачынкавай дзейнасці: камунікатыўнай, інфармацыйна-асветніцкай, культуратворчай, рэкрэацыйна-аздараўленчай, эканамічнай, функцыі нарматыўна-прававога забеспячэння і абароны канстытуцыйных свабод асобы ва ўмовах вольнага часу, фінансава-эканамічнага забеспячэння ўстаноў культурна-адпачынкавай дзейнасці, забеспячэння форм самадзейнасці насельніцтва, арганізацыя групавой, сямейнай ці асобаснай арганізацыі вольнага часу ў соцыуме.

Прынцыпы культурна-адпачынкавай дзейнасці як важнейшыя метадалагічныя катэгорыі. Мноства падыходаў у тэорыі і практыцы да іх вызначэння.

Характарыстыка агульных прынцыпаў культурна-адпачынкавай дзейнасці: прынцыпу педагагізацыі навакольнага сацыяльна-культурнага асяроддзя, асобаснага падыходу, уліку культурнай разнастайнасці ўзаемадзеючых суб'ектаў і аб'ектаў, арыентацыі на культурна-каштоўнасныя адносіны і арганізацыю культуратворчасці.

Адлюстраванне ў самой катэгорыі прынцыпу асноўных зыходных палажэнняў тэорыі, нормы паводзін і дзейнасці групы людзей, асобнага чалавека, асноўных асаблівасцей, структуры і функцыянавання розных сацыяльных інстытутаў.

Тэма 5. Суб'екты культурна-адпачынкавай дзейнасці

Шматзначнасць паняцця «суб'екты культурна-адпачынкавай дзейнасці». Структура і класіфікацыя суб'ектаў культурна-адпачынкавай дзейнасці. Іх узаемадзеянне ў працэсе рэалізацыі сацыяльна-культурнай палітыкі, якая здзяйсняецца на дзяржаўным, недзяржаўным, сямейным узроўнях.

Асоба як суб'ект культурна-адпачынкавай дзейнасці. Прыярытэт творчай індывідуалізацыі асобы ў сферы вольнага часу.

Сацыяльна-культурныя інстытуты, разнастайныя падыходы да пабудовы іх тыпалогіі. Класіфікацыя сацыяльна-культурных інстытутаў у залежнасці ад іх ролевай функцыі адносна спажываўцоў культурных даброт, каштоўнасцей і паслуг.

Сям'я як сацыяльна-культурны інстытут. Разнастайнасць тыпаў сучаснай сям'і. Адметнасці і праблемы сямейнага адпачынку.

Сродкі масавай інфармацыі і камунікацыі. Функцыі сродкаў масавай інфармацыі як сацыяльна-культурнага інстытута. Галіновыя ўстановы сацыяльна-культурнага профілю, іх структура.

Сацыяльна-культурныя супольнасці і фарміраванні, іх тыпалогія.

Сістэма грамадскіх фарміраванняў, арганізацый, фондаў, рухаў і іншых інстытутаў як асяроддзе, якое садзейнічае сацыяльна-культурнай актыўнасці людзей у сферы вольнага часу.

Тэма 6. Сучасныя канцэпцыі арганізацыі вольнага часу

Тэарэтычнае вызначэнне паняцця «дасугавыя канцэпцыі».

Характарыстыка асноўных канцэпцый паводле Т. Р. Кісялёвай і Ю. Д. Красільнікава:

– *дзеясная канцэпцыя*, у якой рэкрэацыйная дзейнасць у вольны час разглядаецца як неад'емная частка спосабу жыцця чалавека;

– *медыка-біялагічныя канцэпцыі*. Іх аснова – выкарыстанне вольнага часу як спосабу адаптацыі чалавека да невядомых умоў прыроднага і сацыяльнага асяроддзя;

– *культуралагічныя і сацыяльна-культурныя канцэпцыі*. Іх праяўленне адносна змястоўнага нападзення вольнага часу на падставе шматфункцыянальнага выкарыстання культурнага комплексу як сродку рэкрэацыі і адпачынку людзей;

– *экалагічныя, прыродаарыентаваныя канцэпцыі*. Вызначэнне ў іх двух тыпаў адносін чалавека да навакольнага прыроднага асяроддзя ў вольны час і ў працэсе культурна-адпачынкавай дзейнасці;

– *тэхнаэканамічная канцэпцыя*, яе дваякі сэнс адносна знаходжання аптымальнага ўзаемадзеяння вытворчай сферы і сферы быту, стварэння спецыяльнай галіны культурна-адпачынкавай дзейнасці, рэкрэацыйнага абслугоўвання, развіцця сферы культурных паслуг, індустрыі адпачынку;

– сацыяльна-кіраўніцкія канцэпцыі. Прыярытэтная роля ў іх грамадска-палітычных, ідэалагічных, адміністрацыйных, знешнеэканамічных рычагоў упраўлення культурна-адпачынкавай сферай.

Тэма 7. Каштоўнасныя арыентацыі ў стварэнні культурна-адпачынкавага асяроддзя

Вызначэнне паняцця «культурна-адпачынкавае асяроддзе», яго прадметнае нападзенне.

Адметнасці стварэння культурна-адпачынкавага асяроддзя ўстаноў культуры.

Структура культурна-адпачынкавага асяроддзя і асаблівасці яго фарміравання.

Характарыстыка ўстановы культуры і яе культурна-адпачынкавага асяроддзя ў трох асноўных аспектах: эстэтычны аб'ект, кампазіцыйная структура, аб'ект вобразнага вырашэння мастацкай творчасці спецыяліста ўстановы культуры.

Культурна-адпачынкавае асяроддзе як сродак камунікатыўнай дзейнасці.

Фарміраванне культурных цэнтраў, цэнтраў адпачынку як новых тыпаў устаноў культуры, асноўныя напрамкі іх дзейнасці.

Сучасныя тэндэнцыі развіцця тыпалогіі культурна-адпачынкавых устаноў і іх культурна-адпачынкавага асяроддзя.

Тэма 8. Тэрэтычныя аспекты тэхналогіі культурна-адпачынкавай дзейнасці

Паняццйнае вызначэнне тэрміна «тэхналогія» культурна-адпачынкавай дзейнасці.

Тэхналогіі як сродкі абмену чалавечымі здольнасцямі і патрэбнасцямі асобы (С. Брусаў).

Абумоўленасць тэхналогіі культурна-адпачынкавай дзейнасці патэнцыялам дзеяння людзей і ўмовамі, у якіх яны праходзяць.

Структура і асноўныя рысы тэхналогіі культурна-адпачынкавай дзейнасці. Тры асноўныя групы культурна-адпачынкавых тэхналогіяў (паводле А. В. Сакалова, Т. Р. Кісялёвай, Ю. Д. Красільнікава).

Класіфікацыя культурна-адпачынкавых тэхналогіяў.

Асноўныя (сутнасныя) і прыкладныя (другасныя) функцыі культурна-адпачынкавых тэхналогій.

Класіфікацыя метадаў, выкарыстоўваемых у сацыяльна-культурных тэхналогіях.

Педагагічныя асновы тэхналогій культурна-адпачынкавай дзейнасці.

Тэма 9. Тэндэнцыі развіцця індустрыі вольнага часу

Дэфініцыя паняцця «індустрыя вольнага часу». Індустрыя вольнага часу як сфера творчай рэалізацыі асобы, прадастаўлення разнастайных форм рэкрэацыі, задавальнення культурных запытаў розных катэгорый насельніцтва.

Структура індустрыі вольнага часу ў залежнасці ад крытэрыя, пакладзенага ў аснову класіфікацыі. Тры кампаненты індустрыі вольнага часу па А. Я. Фліеру, заснаваныя на розных напрамках дзейнасці: забаўляльны; аздараўленчы; інтэлектуальны і эстэтычны.

Сучасныя асноўныя тэндэнцыі развіцця індустрыі вольнага часу.

Internet – тэхналогіі і індустрыя вольнага часу.

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Літаратура

Асноўная

1. Аксюцік, М. І. Сацыяльна-культурная дзейнасць : гісторыка-тэарэтычныя ўводзіны : падручнік / М. І. Аксюцік, Л. В. Каралькова. – Мінск : ІСВ, 2002. – С. 6–17.

2. Воловик, А. Ф. Педагогика досуга : учебник / А. Ф. Воловик, В. А. Воловик. – М. : Флинта, 1998. – С. 76–87, 194–211.

3. Домаренко, Е. В. Культурно-досуговая деятельность библиотеки : науч.-практ. пособие / Е. В. Домаренко. – М. : Либерия, 2006. – 80 с.

4. Дуликов, В. З. Социально-культурная деятельность за рубежом : учеб. пособие / В. З. Дуликов. – М. : МГУКИ, 2003. – 84 с.

5. Дюмазедье, Ж. Эмпирическая социология досуга / Ж. Дюмазедье. – М. : Просвещение, 1974. – 46 с.

6. Киселева, Т. Г. Социально-культурная деятельность / Т. Г. Киселева, Ю. Д. Красильников. – М. : МГУКИ, 2004. – С. 17–43, 95–109, 143–300, 404–438.

7. *Культурно-досуговая деятельность* : учебник / под науч. ред. А. Д. Жаркова, В. М. Чижикова. – М. : МГУК, 1998. – С. 10–71, 72–106, 137–150.

8. *Социально-культурная деятельность* : теория, технология, практика : коллективная монография. Ч. 1 / науч. ред. В. Я. Рущанин ; Челяб. гос. академия культуры и искусств. – Челябинск, 2005. – С. 67–80.

9. *Социальные и социокультурные процессы в современной Беларуси* : социологический анализ : сб. науч. трудов. Вып. 6 / редкол.: Г. М. Евелькин (гл. ред.) [и др.]. – Минск : Экоперспектива, 2005. – С. 343–350.

10. Флиер, А. К. Массовая культура и ее социальные функции [Электронный ресурс] / А. К. Флиер. – Режим доступа: www.culture.gov.ru. – Дата доступа: 15.03.2012.

Дадатковая

1. Аванесова, Г. А. Культурно-досуговая деятельность : учеб. пособие / Г. А. Аванесова. – М. : Аспект-Пресс, 2006. – 236 с.

2. Бігеза, В. М. Дзіцячая бібліятэка ў сістэме арганізацыі культурна-адпачынкавай дзейнасці карыстальнікаў / В. М. Бігеза // Миссия библиотеки в формировании интеллектуального потенциала общества [Электронный ресурс] / НББ ; сост. А. А. Копырина. – Электрон. данные (44 Мб). – Минск : НББ, 2007. – 1 электрон. опт. диск (CD-ROM). – 6 с.

3. Бігеза, В. М. Прафесійная падрыхтоўка бібліятэчнага спецыяліста па рабоце з дзецьмі: сацыякультурны аспект / В. М. Бігеза // Сучасныя інфармацыйныя тэхналогіі і сацыяльная значнасць бібліятэк : матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 29–30 кастр. 2003 г. – Мінск, 2003. – С. 141–150.

4. Бюджет культуры в США : собственные доходы и государственная поддержка // Отечественные записки. – 2005 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.stranazoz.ru/2005/4/byudzhets-kultury-v-ssha-sobstvennyye-dohody-i-gosudarstvennaya-podderzhka. – Дата доступа: 30.10.2012.

5. Вавилова, Н. И. Пути активизации инновационных процессов в культурно-досуговой деятельности / Н. И. Вавилова, Н. А. Грибанова. – Петрозаводск : Карелия, 1992. – 67 с.

6. Володько, В. Б. Проблемы функционирования учреждений культуры и искусства в период перехода к рыночным отношениям / В. Б. Володько // www.cultura-Imanadger.ru.

7. Гнедовский, М. Б. Творческие индустрии : политический вызов для России / М. Б. Гнедовский // Отечественные записки. – 2005 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.stranazoz.ru/2005/4/tvorcheskie-industrii-politicheskij-vyzov-dlya-rossii. – Дата доступа: 30.10.2012.

8. Голубева, И. Г. Белорусский арт-рынок / И. Г. Голубева // Мастацтва. – 1997. – № 3. – С. 5–8.

9. Голуб, А. М. Формирование ценностных ориентаций молодежи в процессе досуговой деятельности / А. М. Голуб // Сацыяльна-педагагічная работа. – 2009. – № 4. – С. 53–57.

10. Жарков, А. Д. Технология культурно-досуговой деятельности : учеб. пособие / А. Д. Жарков. – М. : Изд-во МГУК : Профиздат, 2002. – 287 с.

11. Жаркова, Л. С. Культурно-досуговая деятельность : теория, практика и методика научных исследований / Л. С. Жаркова, А. Д. Жарков. – М. : МГИК, 1994. – 240 с.

12. *Игнатьева, Е.* Фандрейзинг в России – состояние и перспективы / Е. Игнатьева ; интервью вела М. Чередниченко // АРТ-менеджер. – 2002. – № 2. – С. 7–11.

13. *Кротова, Ю. Н.* Педагогика досуга в англоязычных странах : учеб. пособие / Ю. Н. Кротова. – СПбГУКИ, 1994. – 78 с.

14. *Культура* : открытый формат – 2011 (Библиотекосведение, библиографоведение и книговедение, искусствосведение, культурология, социокультурная деятельность) : сб. науч. работ / науч. ред. М. А. Можейко. – Минск : Белорус. гос. ун-т культуры и искусств, 2011. – С. 240–261.

15. *Культурная политика в Европе* : выбор стратегии и ориентиры : сб. материалов / сост.: Е. И. Кузьмин, В. Р. Фирсов. – М. : Либерия, 2002. – 240 с.

16. *Культурная политика Нидерландов* : (нац. докл.) : (реф.) // Панорама культурной жизни зарубежных стран / Рос. гос. б-ка. Информкультура. – М., 1995. – С. 3–14. – (Информ. сб. ; вып. 4).

17. *Национальная культурная политика Финляндии* : (докл. европ. группы экспертов) // Панорама культурной жизни зарубежных стран / Рос. гос. б-ка. Информкультура. – М., 1995. – С. 3–18. – (Информ. сб. ; вып. 5).

18. *Мир культуры. Международная мозаика* : сравнительный анализ культурной политики зарубежных стран / сост.: Е. И. Кузьмин, В. Р. Фирсов. – М. : Либерия, 2003. – 264 с.

19. *Мосалев, Б. Г.* Досуг : методология и методика социологических исследований : учеб. пособие / Б. Г. Мосалев. – М. : МГИК, 1995. – 96 с.

20. *Организация и методика художественно-массовой работы* : учеб. пособие для ин-тов культуры / под ред. Д. М. Генкина. – М. : Просвещение, 1987. – 188 с.

21. *Петрова, З. А.* Методология и методика социологических исследований культурно-досуговой деятельности / З. А. Петрова. – М. : МГИК, 1990. – 124 с.

22. *Разлогов, К. Э.* Российская культурная политика в контексте глобализации / К. Э. Разлогов // Отечественные записки. – 2005 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.strana-oz.ru/2005/4/rossiyskaya-kulturnaya-politika-v-kontekste-globalizacii. – Дата доступа: 30.10.2012.

23. *Титов, Б. А.* Досуг в США : учеб. пособие / Б. А. Титов, Н. А. Кострова. – СПбГУКИ, 1992. – 84 с.

Вучэбнае выданне

**ТЭОРЫЯ І ГІСТОРЫЯ
КУЛЬТУРНА-АДПАЧЫНКАВАЙ ДЗЕЙНАСЦІ**

*Вучэбная праграма
на спецыяльнасці 1-23 01 11 Бібліятэчнаўства і бібліяграфія
(на напрамках), напрамку спецыяльнасці 1-23 01 11-01
Бібліятэчнаўства і бібліяграфія (менеджмент),
спецыялізацыі 1-23 01 11-01 03
Культурна-адпачынкавая дзейнасць бібліятэк*

Карэктар В. Б. Кудласевіч
Тэхнічны рэдактар А. У. Гіцкая

Падпісана ў друк 2012. Фармат 60x84¹/₁₆.
Папера пісчая № 2. Рызаграфія.
Ум. друк. арк. 0,93. Ул.-выд. арк. 0,57. Тыраж экз. Заказ .

Выдавец і паліграфічнае выкананне:
УА «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў».
ЛИ № 02330/0003939 ад 19.05.2011.
Вул. Рабкораўская, 17, 220007, г. Мінск.